שרון מועלם

דברים שרופאים לא מספרים

איור: ניר גולן

למה בחורות טובות בוגדות?

ולמה זה תמיד עם אותו טיפוס של גבר?

גם גברים וגם נשים בוגדים. הם עושים את זה בטלנובלות – צפו בכל טלנובלה, בכל שפה, ותמצאו בעלילה בעיקר בגידות – והם עושים את זה גם בחיים. בסקר שנערך ב־2007 בארצות הברית שליש מהנשים דיווחו שבגדו בבני זוגן, ומח־צית מהגברים דיווחו שבגדו בבנות זוגם. במדעי החברה אפילו המציאו שם מיוחד לסוג הייחסים הזה – "מונוגומיה חבר־תית". משמעות המונח היא "הרבה בגי־דות מסביב, רק לא בפומבי".

אבל מחקר שנעשה בעקבות הסקר מ־2007 גילה שגברים ונשים בוגדים באופן שונה. ההבדל הוא בעיקר בתזמון: גברים שבגדו בבנות זוגם כמה פעמים דיווחו לסוקרים שהסטו־צים שלהם התרחשו במועדים אקראיים – מתי שההזדמנות נקרתה בדרכם, בלי שהצליחו להתאפק. אצל הנשים שבגדו בבני זוגן כמה פעמים, הסטוצים נטו להתרחש בזמנים מסוימים בחודש. בדיקות העלו שהתקופה הזאת היא תקו־פת הביוץ – הזמן שבו האשה משתררת ביצית בשלה להפריה.

אצל רוב הנשים, חלון שיא הפוריות נפתח ממש לפני הביוץ ונסגר מעט אח־ריו – משך של כמה ימים בדרך כלל.

סטטיסטית, קיום יחסי מין בתקופת הביוץ מגדיל את הסיכוי להיכנס להיריון. את הדחף המיני שגואה אצל אשה הטרוסק־סואלית בתקופה הזאת של החודש אפשר לראות כעוד דרך של הטבע להבטיח מין וילודה.

אבל גם אם תהליך הביוץ מעורר דחף מיני מוגבר, למה להימשך דווקא לפרט־נרים אחרים? מה רע בלהפנות את הדחף המיני כלפי בן הזוג?

רמז לתשובה לשאלה הזאת נמצא במחקרים שבחנו לאילו סוגי גברים נשים נמשכות בימי שיא הפוריות שלהן. מתברר שרבות מהנשים שדיווחו על משיכה לפרטנרים אחרים בתקופת הביוץ והתבקשו לתאר את מושאי המשיכה, תיארו מאפיינים שמזכירים את הטיפוסים ה"סופר־גבריים": גברים נוטפי טסטוסטרון, שריריים, בעלי קול עמוק ועור כהה. אם נחזור לרגע לעולם הטלנובלות, התיאור הזה הולם את דמות המחזר הש־נוא והחלקלק, ולא במקרה. המאפיינים הגבריים אלה, והמתאם שלהם לר־מות טסטוסטרון גבוהות יותר, מקו־שרים פעמים רבות לרמות גבוהות יותר של תוקפנות, שליטה, ושוב, אם נחזור לטלנובלות, לחוסר נאמנות.

למה להימשך לגברים שנוטים לב־גוד? זה נשמע לא הגיוני – עד שבוחנים זאת מנקודת מבט ביולוגית. גבר שמרבה לחזר ושפעיל במיוחד מבחינה מינית עשוי להוריש את מנהגי החיזור שלו לצאצאיו, מה שכביכול רומז לאשה שילדים שלה יהיו יותר ילדים.

עם זאת, נראה שרוב הנשים חכמות מכדי להשקיע באב־טיפוס גברי אחד. בת־קופות אחרות בחודש, במיוחד בתקופות של פוריות ירודה יותר, הנשים שבזמן הביוץ נמשכו לגברים המחוספסים פונות לזכר "רך" יותר. הן נמשכות למאפיינים שונים, כגון עיניים גדולות יותר וסנטר פחות זוויתי. למה? אולי משום ששותפות לטווח הארוך עם פרטנר יציב, כלומר שפ־חות צפוי לבגוד, מבטיחה שלאשה יהיה שותף טוב להורות. משום שבגידה, ואפילו החשד לבגידה, כרוכים בסיכון רב לאשה וליילדים שלה. במשך רבבות שנים לא היו אמצעי מניעה וגברים לא נדרשו להתעסק בבריקות אבהות ובדמי מזונות, כך שנשים רבות נאלצו לגדל ולכלכל בעצמן את יל־דיהן שנולדו ממין מזדמן. זהו כנראה אחד ההסברים לכך שנשים למדו להיות כה ברריות בגברים. או אם אשה בוחרת בכם, תרגישו בני מזל.

אבל לפני שנשים יחשבו על ביוץ כתירוץ לחוסר נאמנות, ולפני שגברים יחפשו נימו־קים ביולוגיים משלהם לבגוד, חשוב לזכור שכמו רוב ההתנהגויות האנושיות, בגידה היא בחירה. על הרצונות אי אפשר לש־לוט, אבל על המעשים כן. אפשר להפריד בין החזיים לבין הטלנובלה, אם רק מחליטים לעשות זאת. ■

> מחקרים העלו שבתקופת הפוריות שלהן, נשים רבות נוטות להימשך לטיפוסים "סופר־גבריים": שריריים, בעלי קול עמוק ועור כהה, ועם נטייה לחוסר נאמנות. למה?

הכותב הוא מומחה לביולוגיה אבולוציונית
שאלות לד"ר מועלם: asksharon@calcalist.co.il

שיזף רפאלי

מקרה מבחן

מי עומד למות בעשור הקרוב?

הסיכום הטכנולוגי שאיש אינו רוצה לעשות

במסגרת חגיגות החלפת הקי־דומת נכתב הרבה על ההמ־צאות שעשו את העשור החולף ועל החידושים הטכנולוגיים הצפויים בע־שור שנפתח זה עתה. אבל באותה המידה יהיה מעניין לסכם לא רק את מה שנוצר ואת מה שיומצא, אלא גם את מה שנכחד, ואת מה שעומד להיכחד.

יש אמונה רווחת שחידושים הם לנצח, שכל מה שהומצא מצטרף לאוצר הידע האנושי ונשאר שם. משהומצאו הדיבור והכתיבה, אי אפשר לסגת מהם. הפטיש, המברג והגלגל לא ייתיישנו. הרדיו לא נדחק על ידי הטלוויזיה, אלא רק פונה לקהלים אחרים.

אבל בהחלט היו טכנולוגיות שנע־למו. מי נסע לאחרונה בכרכרה? מתי ראינו לאחרונה מכונת כתיבה? עט נובע הוא פריט לאספנים, מגילות קלף משמשות כיום רק בטקסים, ולוחות לוגריתמיים וסרגלי חישוב זכורים רק לאנשים מעל גיל מסוים.

כמה טכנולוגיות חזו כליה דומה בעשור החולף: קלטות הטייפ והווידיאו וסלילי ההקלטה המסתובבים האחרים ממלאים עתה מבלות, לצד דיסקטים בגדלים שר־נים. הדיסקטים עצמם הוחלפו בתקליטורים, שלקראת סוף העשור החל פינוים אחר כבוד מפני הדיסק און קי ואפילו זיכרון ה"ענן".

הפקס מוביל במצעד אלה שזמנם עבר. הצירוף המסורבל של סורק ומדפסת מסתלק ממשרדינו לאט מדי, אבל בטוח. האימייל הרג אותו. ואולי בקרוב הרשתות החברתיות ינקמו מצדן באימייל, שכבר בגילו הצעיר מתחיל להצטייר כמדיום לזקנים.

הרדיו הלוויני, שכבש בסערה את צפון אמריקה ומערב אירופה, גם הוא מסתלק בימים אלה כלעומת שבא. אפי־לו לא הספיק להגיע אלינו ממש, וכבר מסתבר שחלופת הרשת עדיפה עליו.

הטלפון הסלולרי מקצר, לאט אבל בטוח, את ימיו של הטלפון הקווי: החוגה כבר נעלמה – המילה "חיוג" הרי תיארה במקור את תנועת האצבע המעגלית שא־פיינה את השימוש בטלפון ואיננה עוד. בעת נמוגים גם צליל החיוג וצליל התפוס – אלה מתחלפים בשיחה הממתינה, במשי־בון ובחידושים דיגיטליים אחרים. וזכרים את "שיר הטלפון" של הגשש החיוור? כמה ממנו עדיין מובן למי שנולדו אחרי 1990?

ומי נמצאים ברשימת החיסול של העשור הבא? הספרי? העיתון המודפס? האם מתוך מה שפג תוקפו בעשור הנוכ־חי אפשר ללמוד על מה שיחלוף בעתיד הנראה לעין? כתבי טכנולוגיה ברחבי העולם ניסו לנחש מאילו עוד דברים יומיומיים ניפרד בשנים הקרובות:

המגזין "PC World", למשל, והזהיר כי שעון היד נמצא בסכנה: הטלפון הסלולרי החכם שאוגד בתוכו מצלמה, מחשב, משחקים ומאגרי מוזיקה מספק אליו גם את תפקידיו של השעון, ועבור רבים מייתר אותו.

"Computer World" הספיד את עירמת מכשירי השלט רחוק שהצטברה בבתינו, אותן קופסאות עתירות כפתורים ששולטות בטלוויזיה, בממיר הערוצים, במערכת השמע, במזגן, בתריסים החש־מליים ובמשחקי הווידיאו. במגזין הערי־כו שבסופו של דבר תתרכז גם המורכבות הזאת אל תוך הטלפון הסלולרי.

במגזין העריכו גם שבקרוב יחליפו יצר־ני המכוניות את השקעים המיועדים למצית הסיגריות בשקעי USB, השימושיים לט־עינת הרבה יותר מכשיריים.

עוד רשימות חיסול מסמנות את ספריות הווידיאו ומתקני השכרת הסרטים ככאלה שילכו בקרוב לעולמם, עם התחזוקות הפצת הסרטים לפי הזמנה באינטרנט ובטלוויזיה. וייתכן שעם שדרוג מערכות ההפעלה וגר־סאות הדפדפנים נראה סוף סוף גם את המ־קלדת מפנה את מקומה לאמצעי כתיבה נוח יותר, ואת העכבר ומסך המגע מתחלפים באמצעי קלט חדשים, אולי בטכנולוגיה לזיהוי דיבור. קצב השינוי ימשיך להתג־בר, ודברים שהומצאו אך לאחרונה, ייתכן שכבר בקרוב יזכו למסיבת סיום.

יש עוד צד למטבע ההתחדשות המהירה: מגילות ים המלח וכתובות היתדות העת־קות עודן קיימות. לעומתן, מיליוני מס־מכים מתנדפים בימים אלה ממאגר הידע האנושי, לאחר שגובו רק בדיסקטים מג־נטיים ולא הועברו לתקליטורים. ציורים בני מאות שנים נשמרים היטב, בעוד שאת תמונות יום נישואיי הצלתי מכליה ברגע האחרון. אומרים שחיילים ותיקים לא מתים, רק דוהים. בעלי הטכנולוגיות הנ־סוגות צריכים לחשוב על דרכים לשמר את גיסות המידע שדוהים לנגד עינינו. ■

> יש עוד צד למטבע ההתחדשות המהירה: מגילות ים המלח עודן קיימות, אך מיליוני מסמכים שגובו רק בדיסקטים התנדפו ממאגר הידע האנושי

פרופ' שיזף רפאלי הוא ראש בית הספר לניהול והמרכז לחקר חברת המידע באוניברסיטת חיפה

מה הלאה

עדכונים מהשטח

אחי רז

1 טכנולוגיה: מחשב לוח לעולם השלישי

ישראל עודנה שקועה עד צוואר באייפון הישן, ובשאר העולם כבר מדברים על הדבר הבא: מחשבי לוח דקיקים. אפל עדיין מסרבת להודות שהיא עובדת על אחד, אבל ארגון "One Laptop Per Child", ההוא שהדהים את העולם ברעיון שלפטופ יכול להיות קטן וזול, שוב מקדים את כולם. השבוע שחרר הארגון תמונות קונספט של הדגם העתידי של המחשב הזול לעולם השלישי, שעתיד, אי"ה, לצאת לשוק ב־2012. המפרט: מסך מגע ברוחב 11 אינץ', מעבד 8 גיגה־הרץ, ותג מחיר דמיוני של 75 דולר.

2 אלטרנטיבה: גרעיני וירוק

נמאס כבר מהאורניום המרושע הזה, לא? הכירו, אם כן, את תוריום, אחיו הסימפטי והבלתי מזיק. בשנות החמישים ערכו האמריקאים ניסויים בכורים גרעיניים מבוססי תוריום, אך זנחו אותם בלהט המלחמה הקרה. המגזין "Wired" מספר בגיליונו האחרון על קבוצת חוקרים שהחליטה להחזיר את התוריום למפה, ועל הדרך גם לתת לנו תקווה לעתיד גרעיני בטוח יותר. בהצלחה עם למכור את זה לאיראנים.

tinyurl.com/ye7ccq2

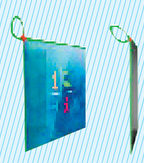

3 אינטרנט: הפליקר של אובמה

להוציא אולי את עופר עיני, ברק אובמה הוא המנהיג היחיד בעולם שיכול להחליק תמרונים מהשכונה עם פועלי ניקיון לעיני המצלמות, ולצאת מזה כמו שצריך. הוא יוצא פרפקט גם מפוטו־אופ מופרך עם דה נירו וספרינגסטין וגם ממשחק מחבואים מבוים במעון הנשיאותי. אין ספק, אובמה נולד לחדר הסגלגל. האלבום הרשמי של הבית הלבן הוא רק עוד הוכחה.

flickr.com/photos/whitehouse

4 סביבה: חשמלית ושמה תשוקה

2010 עומדת להיות השנה של טסלה רואדסטר – מכונית הספורט החשמלית הראשונה בעולם. אולי. המהנדסים מבטיחים שהבובה הזאת מגיעה מ־0 ל־100 קמ"ש בפחות מארבע שניות. לתדלק אותה זה כבר סיפור אחר: שלוש שעות וחצי של טעינת מצברים, והיא מוכנה להתגלגל.

5 צילום: דוגמן קטן

ד"ר יאן מיכלס מהמכון הזואולוגי בקיל, גרמניה, גרף את הפרס הראשון בתחרות הצילום המיקרוסקופי BioScapes 2009 שערכה חברת אולימפוס. הוא יחלוק את הפרס עם המודל שלו, פרעוש מים מסוג Daphnia Atkinsoni.

bit.ly/5h6Mar

6 טעם: במותו השאיר לנו עוגיות

מגזין האוכל האגדי "גורמה" סגר לאחרונה את הבסטה, אבל הוא מותיר אחריו ארכיון משגע מ־69 שנות פעילות. עורכי גרסת האונליין של המגזין דלו מהארכיב את מתכוני העוגיות הכי טובים שראו בו אור, מתכון לכל שנה, ואתם מתבקשים לסור למטבח.

tinyurl.com/62nba3

7 עיצוב: מהדורה מוגבלת

הנעליים הקודרות האלה הן פרי שיתוף פעולה בין נייקי ויצרנית הטקסטיל Maharam. שיער סוס, הם קוראים למרקם הזה, שהולבש על דגמי נייקי המכונים "בלייזר" ו"אורגון וואפל". להשיג עכשיו או לא להשיג בכלל.

tinyurl.com/yeckqyx

מוסף כלכליסט | 7.1.2010